

Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok**Programok felső tagozatos korosztály számára****SZAKMAI BESZÁMOLÓ**

1

Helyszín: 7391 Mindszentgodisa, Kossuth Lajos utca 71. – Általános Iskola

A program helyszíne Mindszentgodisa volt, de a **program költséggazdája Varga Község Önkormányzata.**

Időpont: 2020. augusztus 17. – 10:00 – 12:00 óra

Program célcsoportja: Az általános iskolák felső tagozatos diákjai.

Programelemek: Klubnapok felső tagozatos korosztály számára kiemelt témákban

Résztevők száma, alkalom: Maximum 10-12 fő

Téma:

Kábítószer és hatása.

Egészségfejlesztés (függőségből való kigyógyulás).

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában (1744/2013. (X.17.) Kormány határozat) meghatározott kiemelten kezelendő beavatkozási területek kaptak felső tagozatosoknak szóló klubnapok tematikájában prioritást. Az elsődleges célok (rangsorolás nélkül) ebben a programban az áldozattá válás megakadályozása és a bűnalkalmak prevenciója, csökkentése volt, valamint az elkövetővé válás megakadályozása (droghasználat). A Megalapozó dokumentummal került benyújtásra a Helyzetjelentés a bűncselekmények és közlekedési balesetek statisztikai adatairól című dokumentum. A projektben e dokumentumot kiegészítve és módosítva elkészített **Helyi bűnmegelőzési stratégia és végrehajtási terv részletes helyzetfeltárása** megalapozza a bűnmegelőzési programsorozat elemeinek, köztük a bűnmegelőzési tábornak a **TOP-5.3.1-16 Felhívás előírásainak való megfelelését.**

A kamaszok, kis kamaszok egyik életkori sajátossága a kíváncsiság. Ezáltal, nemcsak tudásuk, érdeklődésük, látásmódjuk szélesíthető, sajnos különböző ártó szerek és viselkedésformák kipróbálására is rávehetők. Életükben nagy szerepe van a kortárs csoportoknak, amik esetenként nem a pozitív irányú magatartásformákat erősítik bennük.

A tinédzser kor és az ezzel járó változások, sok kihívást hoznak az életükbe, ugyanakkor szemléletmódjuk formálható, jó irányba terelhető, de ehhez elengedhetetlen a prevenció.

Az alkalmazott módszertan alapvetően a megbeszélés, beszélgetés volt, mint a gyerekek fejlettségi szintjének, életkorának és a téma iránt való érdeklődésének a legjobban megfelelő módszer. A gyerekek és a foglalkozásvezető közös munkáján alapuló irányított megbeszélés, beszélgetés interaktív formájában történt a téma feldolgozása, kihasználva, hogy nagyon szívesen beszélgetnek, ha van valakinek ideje és kedve meghallgatni őket. Többüknek nagyon sok ismeretanyaga és kialakult véleménye van. A klubnapon a foglalkozásvezető és a gyerekek között állandóan fennálló személyes kontaktus

révén a folyamatos visszajelzések alapján a gyerekek igényei szerint tud haladni a téma feldolgozása során. A gyerekek a válaszaikkal új, saját(os) szempontokat tudnak vinni a témakör megbeszélgetésébe. A válaszok teljessége, irányultsága alapvetően befolyásolta jelen esetben viselkedés és kémiai függőség, illetve a leszokás tág témaköre azon részterületeinek megbeszélését, melyek iránt a gyerekek a foglalkozás során érdeklődést mutattak, feldolgozásukban érintettségüket, igényüket a válaszaikban megfogalmazták.

A megbeszélést, beszélgetést egészítette ki rövid szituációs játékok beiktatásával a foglalkozásvezető, hogy a életközébe hozza a gyerekek számára az időben és térben távoli jelenségeket. A szituációs játékok célja ez esetben a hasonló helyzetek felismerése során a megfelelő válasz-tevékenység elsajátítása.

Fontos, hogy több módszert alkalmazva sokszor elismételve rögzítsük az új ismereteket.

Cél: Preventív foglalkozás megtartása: élethelyzetek átbeszélése, feldolgozása.

Ismeretanyag növelése: Függőségek elkerülése: felismerés, problémakezelés. A témák interaktív feldolgozása - Könnyebben szólnak hozzá a témához, aktívabbak, jobban bevonhatók a csoport feladatokba.

Játékos bemutatkozást követően a főbb fogalmak kerültek tisztázásra:

- Kábítószeres és típusai – prezentáció és közös megbeszélés
- A fogyasztásra utaló vészjelek-jellegzetes tünetek:
 - Pszichés tünetek
 - Testi tünetek
 - Magatartási változások
 - Gyanút keltő használati tárgyak, eszközök
- Pszichoaktív szerek csoportosítása

Feldolgozott fogalmak: kábítószer, függőség, rehabilitáció, elvonás, viselkedés függőség, kémiai függőség, szerhasználat, eljárás - jog, bíróság, karantén, járványügyi készültség.

A felmerült fogalmakkal a fejlettségi szintjüknek és életkoruknak megfelelően a csoport nagy része tisztában volt, így ezek feldolgozása az ő szintjükön nem okozott nehézséget a gyerekeknek.

A továbbiakban a foglalkozásvezető és a gyerekek közösen csoportosították a különböző függőségeket (kémiai és viselkedés függőségek, az ide tartozó elemek megbeszélése).

A kérdések feldolgozása során egyes, jól meghatározható pontokon a vita és érvelés egyaránt feladata volt a gyerekeknek (például a magatartási változások és gyanút keltő használati tárgyak). Jó volt, megtapasztalni, hogy az adott témákban, még ha némi segítséggel is, de tudnak érvelni, véleményt formálni úgy, hogy az hatással van a csoportra, esetenként véleményeket billentett egyik oldalról a másikra.

Felmerült kérdések:

- A felsorolt függőségek közül jelenleg rájuk nézve melyik lehet a legveszélyesebb, melyikre szoknának rá könnyebben.
- Hova sorolnák az internet és telefon függést?
- Szerintük milyen lehet az arról való leszokás? Kitől, kiktől lehet segítséget kérni?
- Mi a különbség, mennyivel nehezebb leszokni egy viselkedés vagy egy kémiai függőségről.
- Melyikről nehezebb leszokni?

Számukra az internet és a mobiltelefon függőség jelenti a legnagyobb veszélyt, azonban itt a foglalkozásvezető inkább e két függőség besorolására helyezte a hangsúlyt, továbbá a leszokás módszeraira. A letiltás esetében

elvonási tünetek léphetnek fel (szorongás, nyugtalanság, dühroham). Ez a fajta függőség inkább az érzelmi szempontból való elhagyatottságot, a személyes kapcsolatok (szülővel, baráttal) hiányát jelzi. Esetleg alacsony az önbizalma. Ezért ezeket a problémákat kell kezelni. A járványügyi helyzetben, a karantén idején ezek a problémák felerősödhetnek. A gyerekek gyakorlatilag nem látják problémájukat, hogy állandóan a neten lóg. A foglalkozásvezető elmondta a gyerekeknek, hogy a személyes kapcsolatok, a közös élő játékok, az együttes, közös tevékenységek sokkal többet jelenthetnek számukra. Töltsenek lehető legtöbb időt a testvéreikkel, szüleikkel! Szükségük van megbízható, jó barátokra!

A telefon és drogfüggőség közti különbséget beszéltek meg ezután közösen. Az utolsó kérdés a nehezebbek közé tartozott. Ugyanakkor az érvelés végére abban egyeztek meg, hogy mivel a szervezet befolyásolva van egy anyag által ezért vélhetőleg ezt nehezebb elhagyni és nehezebb meggyógyulni belőle.

Felmerült kérdésként, hogyha valaki leszokik, és utána újra kínálják, akkor meg tudja-e állni, hogy újra drogozzon? Mennyi szerepe van a környezetnek és mennyi szerepe annak, aki függő? Ez szerintük attól függ, hogy mennyire erős személyiség a függő és a környezetének is nagy szerepe van. Ne legyen olyan, aki újra kínálja! Az nem jó barát!

Beszélgetés során szó esett arról is, hogy kinek lehetett nagyobb nehézség a tavaszi karantén, egy mobilfüggőnek vagy egy drogfüggőnek. Nagyon sok mellette és ellene érvet soroltak fel. A kérdés megvitatásának végeredménye, mondhatni döntetlen lett.

A jelenlegi járványügyi helyzet mennyiben befolyásolhatta egy szerhasználó vagy egy viselkedés függő életét?

Mit vált ki belőled, ha társaságban vagy és nem érintheted meg a telefonod? Mennyi időn belül következik be?

Ennél a kérdésnél, mutatkozott meg, hogy ki az, aki érintett mobilfüggőségben. Ők nem az eddigi tudásukra alapozták a választ, hanem az életük eddigi tapasztalataira. Az érintettek határozott véleményként képviselték, hogy nehezebb egy viselkedés függőséget elhagyni, mint egy drogfüggőséget. Bár utóbbiról igazából csak filmes „tapasztalataik” vannak, de mivel az előbbit ismerik, ezért erről nehezebb leszokni. Az adott válaszaikat, esetenként próbára tettük. Azt tapasztaltuk, hogy teljes mértékben tisztában vannak azzal, hogyan hat rájuk az esetleges internet vagy telefon „megvonás”. Viszont kevésbé tudnak arra választ adni, hogyan lehet leszokni a túlzott telefonhasználatról.

A beszélgetés után a szituációs játékok segítségével gyakorolták a tanultakat.

Szituációk:

- Testvéred segítséget szeretne kérni Tőled. Az elmúlt időszakban rossz társaságba keveredett és egy – egy buli során kipróbált egyet a designer drogok közül. (Hogy zajlana a beszélgetés? Mit tanácsolnál Neki? Szólnál –e másnak? Kinek? Hogyan tudsz a továbbiakban segíteni a testvérednek?)
- Osztálytársad rosszul lett a szünetben. Épp a mosdóban tartózkodik, hányt, szédül és zavarosan beszél. Arra kér Téged, ne szólj senkinek, de úgy látod, az állapota egyre csak romlik. (A beszélgetés során derüljön fény arra, hogy mi történhetett előző este – ebben segíthet a csoport is. Milyen segítséget tudnál hívni? Ki az, akit értesítenél? pl.: szülők, hozzátartozó, osztály főnök... Mit tennél ott rögtön a társad védelme érdekében? – elsősegély nyújtás).
- Egyik társad napok óta feszült, ideges. Könnyen dühbe jön, esetenként verekszik, de előfordul, hogy elsírja magát. A beszélgetés során fény derül a következőkre: naponta maximum 3 órát alszik, éjjelenként agresszív videó játékokkal játszik, esetenként horror filmeket néz. Szülei nem

kontrollálják, nem tudnak éjszakai tevékenységéről. (A szituáció eljátszása, átbeszélése után, a csoporttal dolgozzatok ki egy tervet, ami által segíthetitek a társatokat.)

Hogyan lehet kigyógyulni a függőségekből?

Fogalmak: túlادagolás, felismerés, menekülés motívuma, rehabilitáció.

A szenvedélyek, függőségek sokfélék így nincs egységes és konkrét terápia.

Minden szenvedélybetegségben közös eleme: a menekülés motívuma.

Szakemberek (pszichiáter, pszichológus) bevonása a betegek és a családtagjaik számára is!

Fontos: A betegek korábbi környezetükből, életmódjukból való átmeneti kiemelése!

A betegséggel való küzdelem hosszú harc, amelyben segítségül kell hívni: drogambulanciákat, gyógyult betegek által vezetett klubokat, különféle segítő célú egyesületeket, alapítványokat.

Végezetül közösen értékelték a foglalkozást. Mindenki elmondhatta, hogy mi tetszett vagy nem tetszett neki. Nagyon jó hangulatban telt a foglalkozás. Nagyon érdeklődők és aktívak voltak a gyerekek.

Foglalkozás értékelése

A bűnmegelőzési tábor tematikájának fő mérföldkövei megegyeznek a Bűnmegelőzés felső tagozatosoknak elnevezésű programsorozat alkalmainak tematikájával. A bűnmegelőzés témaköre és a hozzá kapcsolódó ismeretanyag is ugyanakkor olyan hatalmas, hogy lehetőséget biztosít az egyes tématerületek - hasonlóan az iskolai tantárgyakhoz - különböző szempontú, más-más oldalról történő megközelítésére. A foglalkozásvezető ügyelt arra, hogy a táborban már részt vett gyerekek ne unatkozzanak, így számukra is új információk kerültek átadásra. A feldolgozandó igen tág témakörben nem volt különbség, csak az adott foglalkozás konkrét tárgyában és alkalmazott módszertanában, módszertani eszközeiben.

A Bűnmegelőzés felső tagozatosoknak jelen foglalkozása kiscsoportos foglalkozás volt. A foglalkozás a tábortól eltérően több elméleti ismeretátadást tartalmazott beszélgetés és szemléltetés formájában, míg a táborban több volt a szituációs játék. Itt a foglalkozásvezető által irányított beszélgetések voltak a meghatározók. Akik részt vettek a táborban azok könnyebben nyíltak meg a foglalkozásvezetőnek is. A közösségfejlesztés ebben a programban nem játszott szerepet.

Írásos feedback kérdőív nem készült, amely a korosztályt tekintve nem is lett volna sikeres.

A foglalkozás témaköreinek megbeszélgetése során a gyerekek szóban jelezték igényeiket, illetve a visszajelzéseikkel orientálták a foglalkozásvezetőt. Így jelölték ki a tématerületben a számukra fontos, megbeszélgetésre alkalmas pontokat. A gyerekek jó hangulata, a véleménynyilvánítás gyakorisága, a beszélgetések folyamatossága, a tapasztalatok megosztása, az őszinte igénykifejezések, mind-mind az érintett foglalkozásvezető szakmaiságát, pedagógiai érzékét, jártasságát dicsérik.

A szülőkkel elbeszélgetve a foglalkozás elérte a célját, mivel egyes programokról, új ismereteikről részben a szüleiknek is beszámoltak a gyerekek, illetve több visszajelzés érkezett arról, hogy a gyerekek élvezték a programot.

A foglalkozásvezető meglátásai a feldolgozott témakörökkel, a foglalkozással kapcsolatban a következők:

A jelen csoport dinamikájától függetlenül a gyerekeket érdeklik ezek a témák, vannak korlátozott ismereteik, gondolataik és az internet, illetve mobilfüggőséggel kapcsolatban egyes gyerekeknek tapasztalataik. Sőt pár gyerek erősen veszélyeztetett. A program rávilágított arra, hogy a felső tagozatos diákok körében sajnos nem teljesen elszigetelten megfigyelhető a viselkedés függőség. E

probléma súlyosbodása esetén lehet, hogy szakember segítségét is igénybe kell venni a későbbiekben.

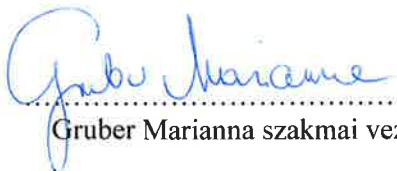
A szenvedélybetegségek és függőségek összetett és komoly problémákat okozó területe az orvostudománynak és a társadalomnak egyaránt!

A felső tagozatosoknak szóló programban a fő módszer a tudatosságnövelés, az önvédelem képességének fokozása volt mind az egyén, mind a fiatal, felnövekvő generáció korosztályának szintjén. Ez egészült ki a prekriminális állapotok, veszélyhelyzetek felismerése és megszüntetése drogfogyasztással kapcsolatos kérdésköreivel.

A hatékonyság és eredményesség érdekében tk. élménypedagógiai foglalkozások valósultak meg azoknak az adott helyzetben alkalmazható pedagógiai eszköztárával.

A program illeszkedik a Helyi bűnmegelőzési stratégia és végrehajtási terv **III./2. Gyermek- és ifjúságvédelem** pontjához.

Gödre, 2020. augusztus 19.


Gruber Marianna szakmai vezető